

Bruxelles, 23.4.2019.
COM(2019) 188 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**O VANJSKOJ AKTIVNOSTI EIB-a
S PRORAČUNSKIM JAMSTVOM EU-a U 2017.**

1. UVOD

Mandat za vanjsko kreditiranje (ELM) važan je instrument s pomoću kojeg Europska unija podupire ulaganja u partnerskim zemljama. Temelji se na partnerstvu između Europske komisije i Europske investicijske banke (EIB) pri čemu Komisija daje jamstvo iz proračuna EU-a kako bi se EIB-u omogućilo povećanje njegova kreditiranja izvan EU-a u svrhu potpore politikama EU-a.

Mandat za vanjsko kreditiranje podupiru se aktivnosti EIB-a u pretpristupnim zemljama, istočnom i južnom susjedstvu, Aziji, Latinskoj Americi i Južnoj Africi. U trenutačnom razdoblju mandata za vanjsko kreditiranje (2014.–2020.) iz proračuna EU-a daju se jamstva za operacije EIB-a u iznosu do 32,3 milijarde EUR, pri čemu su za različite zemljopisne regije i podregije utvrđene gornje granice.

Europski parlament i Vijeće donijeli su 14. ožujka 2018. Odluku (EU) 2018/4121 o izmjeni Odluke br. 466/2014/EU² u kontekstu preispitivanja mandata za vanjsko kreditiranje u sredini programskog razdoblja. Jedna od glavnih promjena bilo je povećanje gornje granice trenutačnog mandata za vanjsko kreditiranje s 27 milijardi EUR na 32,3 milijarde EUR. U odluci o izmjeni dodan je i novi cilj, a to je dugoročna ekonomska otpornost izbjeglica, migranata, domaćinskih i tranzitnih zajednica te zajednica podrijetla, kao strateški odgovor na rješavanje temeljnih uzroka migracija. U okviru te nove gornje granice od 32,3 milijarde EUR tom je novom cilju u okviru mandata namijenjeno jamstvo od 3,7 milijardi EUR, na temelju Inicijative za izgradnju otpornosti (ERI), koju je EIB pokrenuo 2016.

U ovom izvješću daje se osnovni pregled aktivnosti EIB-a u okviru jamstva EU-a za 2017., uključujući informacije o očekivanim budućim učincima operacija financiranja odobrenih 2017. koje su dobivene na temelju okvira EIB-a za mjerenje rezultata (ReM)³. Ono sadržava i sažetak operacija koje je EIB proveo bez jamstva EU-a (tj. na „vlastiti rizik”) kako bi se dobila potpuna slika aktivnosti EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje⁴.

U skladu s člankom 20. Odluke br. 466/2014/EU („Odluka o mandatu za vanjsko kreditiranje”), Komisija će do lipnja 2019. objaviti detaljniju evaluaciju provedbe jamstva EU-a u okviru mandata za vanjsko kreditiranje.

2. KLJUČNI REZULTATI

EIB je 2017. odobrio operacije financiranja u vrijednosti od ukupno 5,5 milijardi EUR u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje, što znači smanjenje od 19 % u

1 SL L 76, 19.3.2018., str. 30.

2 SL L 135, 8.5.2014., str. 1.

3 Ovo izvješće pripremljeno je u skladu sa zahtjevima utvrđenima člankom 11. Odluke 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. kojom se uspostavlja mandat za vanjsko kreditiranje.

4 EIB trenutačno ima četiri instrumenta na vlastiti rizik u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje, a to su Instrument za pretpristupnu pomoć (PAF), Instrument za financiranje u susjedstvu (NFF), Instrument za klimatsku politiku i okoliš (CAEF) i Instrument za strateške projekte (SPF). Posljednjim dvama instrumentima obuhvaćene su i afričke, karipske i pacifičke zemlje te prekomorske zemlje i područja država članica EU-a.

odnosu na prethodnu godinu (6,8 milijardi EUR). Od tog ukupnog iznosa, 57 % operacija EIB-a provedeno je u okviru jamstva EU-a (tj. u okviru mandata za vanjsko kreditiranje), pri čemu je potpisano 45 ugovora o kreditiranju u ukupnom iznosu od 3,2 milijarde EUR. Smanjenje broja potpisanih ugovora ponajprije se objašnjava smanjenjem operacija EIB-a u Turskoj i istočnom susjedstvu. EIB je na tim područjima prethodnih godina uložio velike iznose, među ostalim i u okviru Akcijskog plana za Ukrajinu, te su provedbom tih ulaganja gotovo iscrpljena sredstva za istočno susjedstvo koja su ograničena gornjom granicom u okviru mandata za vanjsko kreditiranje.

EIB je nastavio s radom na ostvarivanju primjenjivih ciljeva u pogledu ulaganja u ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima. EIB je 2017. odobrio zajmove u vrijednosti od 2,2 milijarde EUR u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje kojima se podupire klimatska politika. Krajem 2017. kumulativna stopa za klimatsku politiku tijekom mandatnog razdoblja 2014.–2020. iznosila je više od 32 % potpisanih ugovora. Kreditiranje povezano s klimatskom politikom u Aziji čini veliki doprinos tom cilju.

S druge strane, potpora EIB-a cilju regionalne integracije bila je 2017. znatno niža u odnosu na 2016. (smanjenje od 1,5 milijardi EUR na 261 milijun EUR), što je uvelike posljedica nižih iznosa kreditiranja u Turskoj.

Razina isplata u okviru mandata za vanjsko kreditiranje u razdoblju 2014.–2020. povećala se na 25 % neto potpisa krajem 2017. u odnosu na 18 % 2016.

3. OPERACIJE FINANCIRANJA

3.1. PREGLED EIB-ovih NOVIH OPERACIJA FINANCIRANJA PO CILJU

Prije izmjene u ožujku 2018. u Odluci o mandatu za vanjsko kreditiranje bila su utvrđena tri glavna cilja za sve operacije EIB-a obuhvaćene proračunskim jamstvom EU-a:

- i. razvoj lokalnog privatnog sektora, osobito potpora malim i srednjim poduzećima („MSP-ovima”);
- ii. razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture;
- iii. ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama.

Regionalna integracija među zemljama, osobito između pretpristupnih i susjednih zemalja te EU-a, bila je dodatni osnovni cilj operacija kojima se ostvaruje jedan glavni cilj ili njih više.

U Odluci (EU) 2018/412 o izmjeni uveden je novi cilj rješavanja temeljnih uzroka migracija iako treba napomenuti da taj novi cilj nije postojao tijekom razdoblja obuhvaćenog ovim izvješćem.

Ukupan iznos ulaganja EIB-a koja su odobrena u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje u 2017. iznosio je 5,529 milijardi EUR, od čega je 3,168 milijardi EUR ulaganja potpisano u okviru jamstva EU-a. U okviru mandata za vanjsko kreditiranje, iznosom od 50 % novih odobrenja (1,6 milijardi EUR) podupirat će se razvoj lokalnog privatnog sektora, prije svega poboljšavanjem pristupa financiranju za MSP-ove, mikropoduzeća i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije. Preostalim iznosom od 50 %

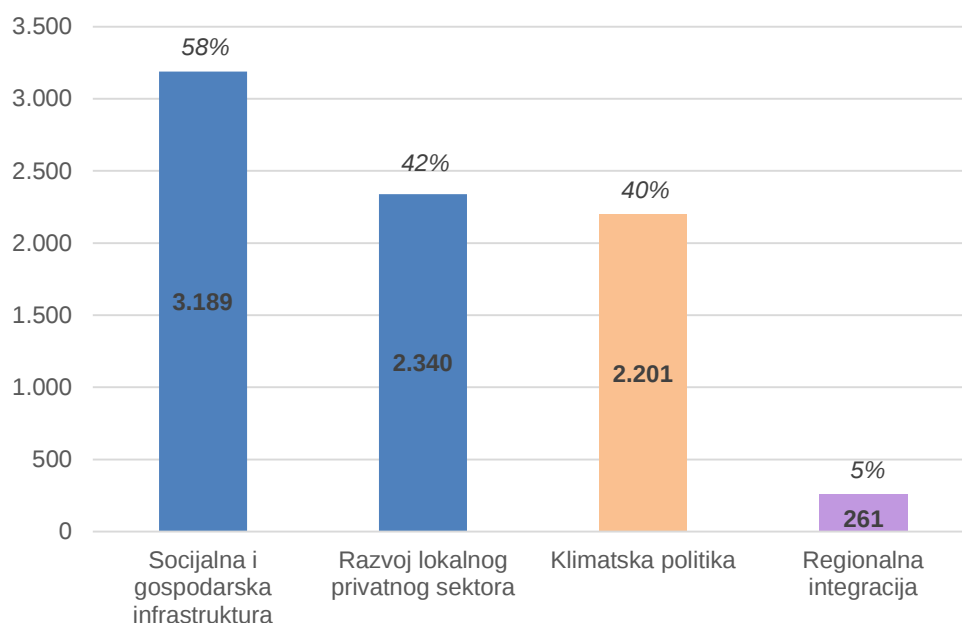
pridonijet će se razvoju socijalne i gospodarske infrastrukture. Svim operacijama EIB-a izvan EU-a podupire se jedan od tih ciljeva ili oba cilja.

U okviru mandata za vanjsko kreditiranje, s 25 % ukupnog iznosa koji je odobren 2017. pridonijet će se cilju klimatske politike (799 milijuna EUR). Ta potpora za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima raspodijeljena je na 56 pojedinačnih projekata.

Malim udjelom od 5 % (170 milijuna EUR) financiranja EIB-a u okviru mandata za vanjsko kreditiranje podupirat će se i međusektorski cilj regionalne integracije, razvojem infrastrukture i potporom pristupu lokalnog privatnog sektora financiranju.

Doprinos aktivnosti EIB-a ciljevima mandata za vanjsko kreditiranje prikazan je u grafikonu 1., a u obzir su uzete sve operacije EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje.

Grafikon 1.: Doprinos ciljevima mandata za vanjsko kreditiranje (u milijunima EUR)

Jedan projekt može pridonositi većem broju ciljeva mandata. Ciljevi koji se odnose na klimatske promjene i regionalnu integraciju međusektorski su ciljevi koji se primjenjuju na sve projekte pa se stoga ne mogu dodati preostalim dvama ciljevima. Iznosi odobrenja za razvoj lokalnog privatnog sektora te gospodarsku i socijalnu infrastrukturu računani zajedno daju ukupan iznos odobrenja.

Razvoj lokalnog privatnog sektora, osobito potpora MSP-ovima

Potpora EIB-a razvoju lokalnog privatnog sektora ostvaruje se u različitim oblicima:

- osiguravanjem kreditnih linija lokalnim financijskim posrednicima (uglavnom su to banke) za daljnje kreditiranje MSP-ova,
- sudjelovanjem u fondovima privatnog kapitala i rizičnom kapitalu trgovačkih društava s potencijalom velikog rasta,
- vlasničkim financiranjem za pružatelje mikrofinanciranja,

- izravnim zajmovima velikim poduzećima za industrijski razvoj te istraživanje i razvoj.

EIB je 2017. potpisao 2,36 milijardi EUR operacija kojima se podupire razvoj lokalnog privatnog sektora, od čega je 1,6 milijardi EUR odobreno u okviru mandata za vanjsko kreditiranje. Kreditiranje u obliku kreditnih linija posredničkim bankama smanjilo se 2017. za gotovo 30 % (2,2 milijarde EUR u odnosu na 3,16 milijardi EUR 2016.), uglavnom zbog smanjenja iznosa kreditnih linija u Turskoj. S druge strane, EIB je odobrio prve operacije s podjelom rizika, prvu operaciju u lokalnoj valuti i rekordan broj zajmova poduzećima. EIB očekuje da će na taj način doprijeti do većeg broja krajnjih korisnika, s obzirom na to da se prosječan iznos zajma smanjio za dvije trećine (na 88 800 EUR), čime se pogoduje manjim poduzećima. Prosječno dospijeće zajma povećalo se za jednu godinu (na pet godina).

Razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture

Razvoj socijalne i gospodarske infrastrukture – sve od cesta i energetske sustava do zdravstvenih ustanova i usluga širokopojasnog interneta – jedan je od stupova razvojnog procesa. To je i područje u kojemu je javno financiranje često od ključne važnosti jer su infrastrukturna dobra često javna dobra koja imaju velike pozitivne učinke prelijevanja na gospodarstvo, okoliš i ljudsko blagostanje. EIB podupire infrastrukturne projekte u širokom rasponu sektora s pomoću potpore sveobuhvatnog jamstva EU-a u okviru mandata za vanjsko kreditiranje, kojim su obuhvaćeni i operativni i politički rizici.

EIB je 2017. odobrio 29 novih projekata u iznosu od 2,81 milijardu EUR kojima se pridonosi razvoju socijalne i gospodarske infrastrukture u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje. Među njima je osam novih projekata u prometnom sektoru (1,2 milijarde EUR umjesto 2,1 milijarde EUR 2016.) i sedam novih projekata u energetske sektoru (903 milijuna EUR u usporedbi s 493 milijuna EUR 2016.).⁵ U okviru pet od sedam novih projekata u energetske sektoru razvijat će se novi proizvodni kapaciteti iz obnovljivih izvora, uglavnom u Aziji i Latinskoj Americi, a jedan novi projekt – projekt vjetroelektrane u Sueskom zaljevu – provodit će se u južnom susjedstvu. Tim će se projektima zajedno proizvoditi dovoljno čiste energije za opskrbu 4,35 milijuna kućanstava u zemljama u kojima se oni nalaze. S pomoću četiriju projekata u sektoru vode i sanitarnih usluga izgradit će se ili obnoviti 67 300 priključaka kućanstava na kanalizacijske mreže te će se poboljšati opće sanitarne usluge za približno 13,5 milijuna ljudi. U okviru Nacionalnog sanitarnog programa (*Programme National d'Assainissement*) u Maroku nadogradit će se sustavi za odvodnju otpadnih voda u nizu malih i srednje velikih gradova, od čega će korist imati 1,2 milijuna ljudi. Projekt za odvodnju otpadnih voda i infrastrukturu u Tbilisiju donijet će korist na cijelom području glavnog grada Gruzije koji ima više od 1,1 milijuna stanovnika.

Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

⁵ Ukupan iznos odorenja EIB-a 2017. u okviru cilja razvoja socijalne i gospodarske infrastrukture bio je 3,189 milijardi EUR (uključujući odobrenja za dijelove operacija koje su već pokrenute prethodnih godina), od čega je 1,588 milijardi EUR pokriveno jamstvom EU-a u okviru mandata za vanjsko kreditiranje.

Budući da su uzroci i posljedice klimatskih promjena globalni, osiguravanje i širenje financiranja u području klime izvan granica država članica važan je dio vanjske i razvojne politike EU-a. EIB pridonosi provedbi prijelomnog globalnog sporazuma postignutog 2015. u Parizu koji je stupio na snagu na konferenciji o UNFCCC-u u studenome 2016. EIB je ostvario rezultate u mobiliziranju financijskih sredstava kojima se podupiru nacionalno utvrđeni doprinosi zemalja unutar i izvan EU-a, nacionalni planovi i strategije za ublažavanje i prilagodbu te niskougljične energetske i prometne politike.

Od iznosa novog kreditiranja koje je 2017. odobreno za regije obuhvaćene vanjskim mandatom za kreditiranje 2,2 milijarde EUR iskoristit će se kao doprinos cilju ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe njima, od čega je 799 milijuna EUR pokriveno proračunskim jamstvom EU-a u okviru mandata za vanjsko kreditiranje. Drugim riječima, 25 % iznosa financiranja odobrenog 2017. u okviru mandata za vanjsko kreditiranje odnosilo se na doprinos klimatskoj politici. Ta će se ulaganja sastojati od velikog broja projekata u gotovo svim sektorima. Svim tim projektima pridonosi se i razvoju lokalnog privatnog sektora ili razvoju socijalne i gospodarske infrastrukture.

U mnogim se slučajevima cilju u području klimatskih promjena pridonosi samo jednim dijelom projekta pa se stoga samo dio ukupnog kreditiranja za taj projekt prijavljuje kao doprinos tom cilju. Analizom rezultata prošlih projekata EIB-a otkrilo se da se u mnogim projektima ostvaruje mali doprinos djelovanju u području klimatskih promjena čak i ako to nije glavni cilj tog projekta. Tipičan je primjer kreditna linija za MSP-ove u kojoj neki projekti ulaganja koje provode poduzeća korisnici uključuju postizanje veće energetske učinkovitosti u zgradama ili ugradnju malog kapaciteta za proizvodnju obnovljive energije, primjerice, solarnih ploča. U skladu s time, cilju klimatske politike pridonosi se u okviru približno 56 novih projekata iz 2017., a 25 od tih projekata kreditne su linije.

Općenito će se daleko najveći doprinos cilju klimatske politike ostvariti u području prijevoza s nižim udjelom ugljika, koji čini 51 % ukupnog iznosa, a doprinos u području obnovljive energije i energetske učinkovitosti čini daljnjih 36 % iznosa novog kreditiranja za klimatsku politiku izvan EU-a 2017. Važnu ulogu i dalje imaju načini ublažavanja kao što je izbjegavanje emisije metana u sektorima gospodarenja otpadom i pročišćavanja otpadnih voda, dok se u području prilagodbe ostvaruje doprinos od 4 %.

Krajem 2017. kumulativna stopa financiranja iz sredstava EIB-a u okviru mandata za vanjsko kreditiranje u razdoblju 2014.–2020. kojim se pridonosi cilju klimatske politike iznosila je više od 32 %.

Kad je riječ o rezultatima, Komisija nije u mogućnosti izvijestiti o konkretnim klimatskim učincima operacija obuhvaćenih jamstvom EU-a. Jednakoest projekata EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko djelovanje (uključujući odobrene operacije i velike dodjele odobrene tijekom te godine te uključujući i operacije na vlastiti rizik) bilo je 2017. obuhvaćeno programom EIB-a za ugljični otisak. Ti projekti čine ukupna odobrena financiranja EIB-a ili odobrene dodjele u iznosu od 0,6 milijardi EUR. EIB je povezane ukupne apsolutne emisije stakleničkih plinova procijenio na 0,4 Mt ekvivalenta CO₂ godišnje, a količine sekvestriranog ugljika iz projekata u području šumarstva na 0,1 Mt ekvivalenta

CO2 godišnje. EIB je relativne emisije povezane s financiranje projekata iz 2017. uključenih u analizu procijenio na –1,1 Mt CO2 godišnje⁶.

Inicijativa za izgradnju otpornosti (ERI)

Inicijativa za izgradnju otpornosti dio je odgovora Europe na probleme migracija i izbjeglica pri čemu se naglasak stavlja na otklanjanje dugoročnih uzroka migracija.

Do kraja 2017. EIB je odobrio 1,5 milijardi EUR za projekte koji su predviđeni kao odgovor na taj novi cilj mandata za vanjsko kreditiranje, a taj iznosi odgovara udjelu od 25 % u ciljanom iznosu od 6 milijardi EUR do kraja 2020. Udio od 60 % odobrenih projekata u obliku je kreditnih linija privatnom sektoru, a 15 % odnosi se na prometni sektor. EIB očekuje da će se s pomoću tih ulaganja održavati 54 000 radnih mjesta u MSP-ovima i poduzećima sa srednjom tržišnom kapitalizacijom te da će 2,4 milijuna ljudi imati koristi od poboljšanih sanitarnih usluga. U skladu s člankom 20.a Odluke o mandatu za vanjsko kreditiranje, Komisija provodi ocjenu o tome ispunjavaju li projekti koje je EIB odobrio 2017. i predložio za uključenje u okvir Inicijative za izgradnju otpornosti zahtjeve iz Odluke o mandatu za vanjsko kreditiranje te stoga mogu biti pokriveni bilo javnim mandatom Inicijative bilo privatnim mandatom Inicijative uspostavljenim u okviru preispitivanja mandata za vanjsko kreditiranje u sredini programskog razdoblja.

Regionalna integracija

EIB je 2017. odobrio šest novih projekata kojima se pridonosi regionalnoj integraciji. Ukupno odobreno financiranje EIB-a za te projekte iznosilo je 221 milijun EUR. Tim su projektima obuhvaćene prometne veze te se njima podupire konvergencija kroz razvoj lokalnog privatnog sektora i industrije te istraživanje i razvoj.

3.2. PREGLED FINANCIRANJA EIB-a PO REGIJI I SEKTORU

U tablici 1. prikazan je pregled iznosa financiranja sredstvima EIB-a 2017. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje, uključujući ona s jamstvom u okviru mandata za vanjsko kreditiranje (sveobuhvatno jamstvo ili jamstvo od političkih rizika) i ona koja se financiraju na temelju EIB-ovih instrumenata na vlastiti rizik.

Tablica 1.: EIB-ove operacije financiranja odobrene 2017. u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje (umanjene za poništene iznose)

Regije operacija (u milijunima EUR)	Operacije u okviru mandata za vanjsko kreditiranje s jamstvom EU-a			Instrumenti EIB-a na vlastiti rizik/druga sredstva	Ukupno
	Sveobuhvatno jamstvo	Pokriće političkih rizika	Ukupno za mandat za vanjsko		

6 Izvješće Grupe EIB-a o održivosti za 2017. dostupno je na adresi:

http://www.eib.org/attachments/general/reports/sustainability_report_2017_en.pdf.

			kreditiranje		
Pretpristupne zemlje	170	–	170	667	837
Sredozemlje	998	782	1 780	145	1 925
Istočno susjedstvo, Rusija	511	146	657	57	714
Azija	118	–	118	1 105	1 223
Srednja Azija	22	–	22	100	122
Latinska Amerika	341	30	371	271	642
Južna Afrika	50	–	50	16	66
Ukupno u regijama mandata	2 210	978	3 168	2 361	5 529

EIB je 2017. odobrio zajmove u vrijednosti od 5,55 milijardi EUR u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje od ukupnog iznosa od 7,3 milijardi EUR na svjetskoj razini (uključujući zemlje ACP-a i prekomorske zemlje i područja te države članice EFTA-e)⁷. Približno 3,5 milijardi EUR provedeno je u pretpristupnim zemljama i u zemljama susjedstva (južnog i istočnog). Preostalih 37 % odobreno je Aziji, srednjoj Aziji i Latinskoj Americi.

U usporedbi s 2016., ukupan iznos financiranja EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje smanjio se za približno jednu petinu, što ponajprije proizlazi iz smanjenih iznosa operacija u Turskoj (s obzirom na visoke prethodno nastale izloženosti) te u istočnom susjedstvu (gdje je izvorna regionalna gornja granica jamstva EU-a gotovo dosegnuta).

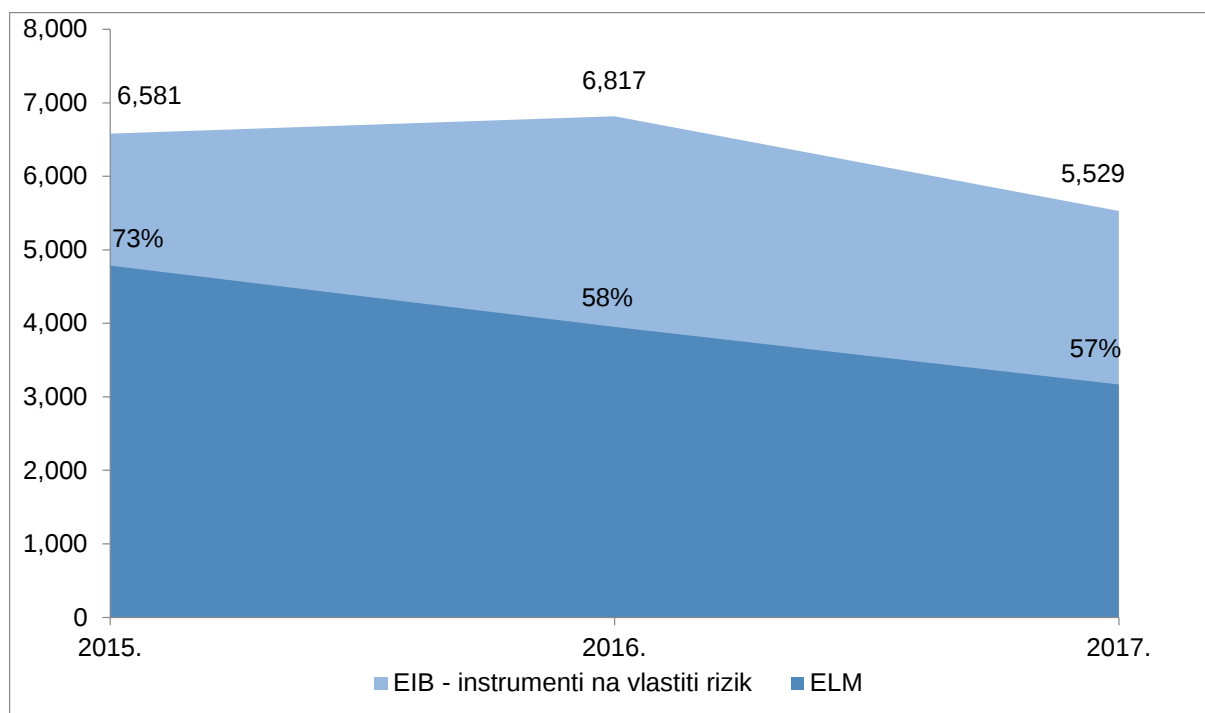
⁷ Brožani podaci prikazani u tablicama 1. i 2. te grafikonima 1. i 2. umanjeni su za iznos od 20 milijuna EUR koji je poništen u okviru jamstva od političkih rizika u okviru mandata za vanjsko kreditiranje u istočnom susjedstvu.

Tablica 2.: Iznos neto odobrenja po godini i kumulativni iznos neto odobrenja u usporedbi s gornjim granicama mandata EU-a u razdoblju 2014.–2020. (Odluka 466/2014/EU kako je izmijenjena Odlukom (EU) 2018/412)

Regije/godine u milijunima EUR	2014. (2. pol.)	2015.	2016.	2017.	Ukupno 2014.– 2017.	Gornja granica (nakon preispitivanja u sredini programskog razdoblja)	Stopa iskorištavanja
Pretpristupne zemlje	200	906	582	170	1 858	8 075	23 %
Sredozemlje	379	791	1 299	1 780	4 249	13 030	33 %
Istočno susjedstvo, Rusija	975	1 401	1 493	657	4 526	6 650	68 %
Azija	45	433	45	118	641	1 165	55 %
Srednja Azija	70	70	20	22	182	224	81 %
Latinska Amerika	219	468	319	371	1 378	2 694	51 %
Južna Afrika	0	150	0	50	200	462	43 %
Ukupno	1 888	4 218	3 758	3 168	13 033	32 300	40 %

Kako je prethodno prikazano, kumulativna odobrenja u okviru mandata za vanjsko kreditiranje za razdoblje 2014.–2017., umanjena za poništene iznose, dosegla su približno 13 milijardi EUR. Kumulativna stopa iskorištavanja mandata za vanjsko kreditiranje u smislu iznosa neto odobrenja iznosila je krajem 2017. 48 % u usporedbi s izvornom gornjom granicom mandata za vanjsko kreditiranje koja je utvrđena 2014., odnosno 40 % u usporedbi s povećanom gornjom granicom koja je uvedena u okviru preispitivanja mandata za vanjsko kreditiranje u sredini programskog razdoblja koje je dovršeno u ožujku 2018.

Grafikon 2.: Godišnji razvoj iznosa zajmova EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje

U grafikonu 2. prikazan je razvoj zajmova u okviru mandata za vanjsko kreditiranje i instrumenata na vlastiti rizik u razdoblju od 2015. do 2017. Tijekom tog razdoblja prosječno 62 % financiranja EIB-a u tim regijama ostvarilo je korist od jamstva EU-a, uz godišnje fluktuacije od 57 % do 73%.

Broj financiranih projekata s ugovorima koje je EIB odobrio u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje povećao se s 71 2016. na 85 2017. Od tih 85 ugovora, 62 projekta bili su „novi” projekti za koje je prvi ugovor o financiranju EIB-a odobren 2017., dok je za osam projekata dio ukupnog financiranja EIB-a osiguran ugovorima koji su odobreni prethodnih godina. Uzimajući u obzir niže ukupne iznose odobrene 2017., prosječna veličina ulaganja EIB-a po ugovoru manja je nego prije.

Tablica 3.: Broj odobrenih operacija po regijama (sva sredstva) 2017.

Regije	Sredstva trećih strana	Mandat za vanjsko kreditiranje	Financiran je na vlastiti rizik	Ukupno
Pretpristupne zemlje		4	12	16
Sredozemne zemlje		19	8	27
Istočno susjedstvo, Rusija	7	13	2	22
Azija		2	7	9
Srednja Azija		1	1	2
Latinska Amerika		5	4	9
Južna Afrika		1	1	2
Ukupno	7	45	35	87

EIB je 2017. znatno smanjio svoje kreditiranje na zapadnom Balkanu u usporedbi s 2016. (–23 %), na kojem je taj iznos dosegao 330 milijuna EUR, te je povećao svoje kreditiranje u zemljama Sredozemlja (+21 %), u kojima je odobreni iznos dosegao 1,9 milijardi EUR, u kontekstu provedbe svoje Inicijative za izgradnju otpornosti (ERI).

Kreditne linije i dalje su sektor aktivnosti s najvećim iznosom odobrenja 2017., a s pomoću njih se pruža potpora razvoju privatnog sektora kroz posredno pozajmljivanje koje pružaju lokalne banke. Iznos kreditnih linija osobito se povećao u južnom susjedstvu gdje su one povezane s Inicijativom za izgradnju otpornosti. EIB je i dalje aktivan i u prometnom i energetsom sektoru.

Tablica 4.: Sektorska raspodjela operacija financiranja EIB-a potpisanih 2017. u okviru jamstva na temelju mandata za vanjsko kreditiranje

Sektori/regije	Pretpristupne zemlje	Južno susjedstvo	Istočno susjedstvo	Azija	Srednja Azija	Latinska Amerika	Južna Afrika	Ukupno	Udio u ukupnom iznosu
Kreditne linije	100	1 217	90	–	–	91	50	1 547	49 %
Promet	20	309	410	68	–	124	–	931	29 %
Energetika	–	115	84	–	–	80	–	278	9 %
Industrija	–	35	–	–	–	77	–	112	4 %
Voda, kanalizacija	–	34	21	50	–	–	–	105	3 %
Poljoprivreda, ribarstvo, šumarstvo	–	–	55	–	22	–	–	77	2 %
Obrazovanje	–	53	–	–	–	–	–	53	2 %
Zdravstvo	50	–	–	–	–	–	–	50	2 %
Usluge	–	17	17	–	–	–	–	34	1 %
Ukupno	170	1 780	677	118	22	371	50	3 188	100 %

3.3. UČINAK I DODANA VRIJEDNOST FINANCIRANJA EIB-a

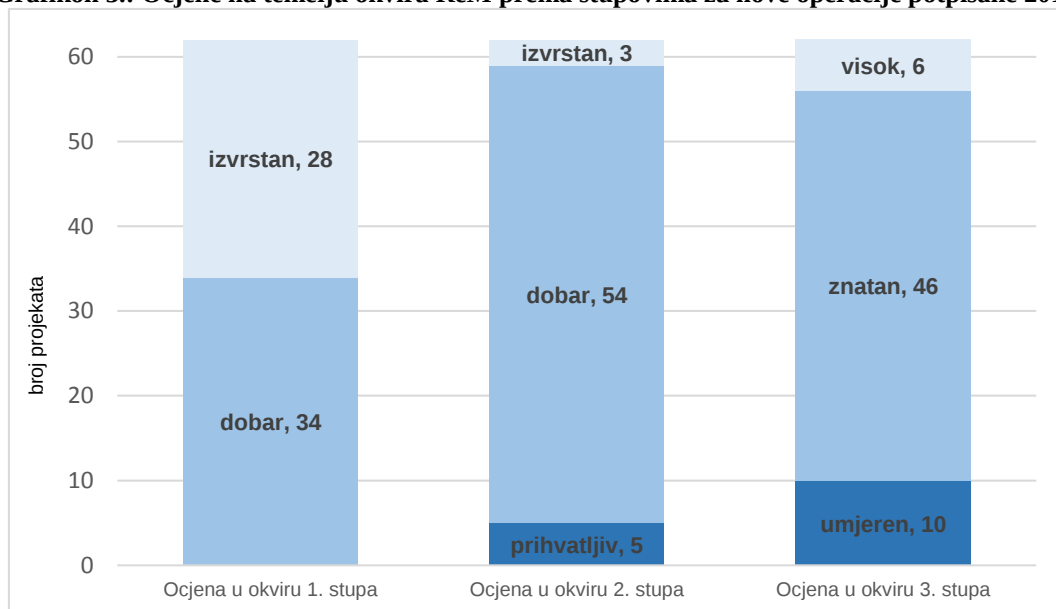
Okvirom za mjerenje rezultata (ReM) omogućuje se ocjena operacija financiranja EIB-a tijekom njihova cijelog trajanja. Njime se pomaže u ocjeni usklađenosti s prioritetima EU-a i dodane vrijednosti EIB-a. Pri ocjenjivanju utvrđuju se pokazatelji rezultata s polaznim i ciljanim vrijednostima s pomoću kojih se prognoziraju očekivani gospodarski, socijalni i ekološki ishodi financiranja. Postizanje tih utvrđenih mjerila učinka prati se tijekom cijelog trajanja projekta, a izvješće o tome podnosi se na kraju dviju ključnih etapa: po završetku projekta i tri godine nakon završetka projekta („nakon završetka”) za izravna financiranja; na kraju razdoblja ulaganja i na kraju životnog vijeka fondova privatnog kapitala; te, u slučaju posrednog kreditiranja, na kraju razdoblja dodjele.

EIB ocjenjuje projekte na temelju triju „stupova”:

- i. u 1. stupu ocjenjuju se očekivani doprinos EU-u i prioritetima partnerskih zemalja te prihvatljivost u skladu s ciljevima mandata EIB-a;
- ii. u 2. stupu ocjenjuju se kvaliteta i solidnost projekata na temelju očekivanih rezultata;
- iii. u 3. stupu ocjenjuju se očekivana financijska i nefinancijska dodana vrijednost EIB-a.

U ovom odjeljku izvješćuje se o očekivanim rezultatima EIB-a u pogledu ciljeva politike EU-a, kako je zabilježeno okvirom ReM. S obzirom na očekivane rezultate, ovim odjeljkom nisu obuhvaćeni svi ugovori potpisani 2017., već svi projekti za koje je prvi ugovor o financiranju potpisan 2017. (oni se nazivaju „novi projekti”). U okviru tog područja primjene 2017. su potpisana 62 nova projekta na temelju mandata za vanjsko kreditiranje i vlastitih sredstava EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje u ukupnom odobrenom iznosu od 5,7 milijardi EUR.

Grafikon 3.: Ocjene na temelju okvira ReM prema stupovima za nove operacije potpisane 2017.

Svaki od 62 nova projekta iz 2017. EIB je ocijenio barem s „dobar” u okviru 1. stupa što znači da se smatra da su u skladu s ciljevima mandata za vanjsko kreditiranje i da se njima ostvaruje velik doprinos bilo nacionalnim razvojnim ciljevima bilo ciljevima EU-a te umjeren doprinos ciljevima onog drugog. Dvadeset i osam projekata EIB je ocijenio s „izvrstan” za ostvarenje visokog doprinosa i prioritetima EU-a i nacionalnim razvojnim ciljevima.

Ocjena u okviru 2. stupa temelji se na solidnosti projekta, financijskoj i gospodarskoj održivosti te ekološkoj i socijalnoj održivosti u slučaju izravno financiranih projekata. Za posredna financiranja ocjena se temelji na očekivanim rezultatima, ponderiranim ocjenom rizika koja se mjeri na temelju solidnosti posrednika te kvalitete poslovnog okruženja. EIB je u okviru 2. stupa tri projekta ocijenio s „izvrstan”, a 54 projekata s „dobar” pri čemu je prosječna ekonomska stopa povrata iznosila od 10 % do 15 % u slučaju infrastrukturnih projekata. EIB je pet projekata ocijenio s „prihvatljiv”, često zbog okruženja visokog rizika

koja utječu na vjerojatnost ostvarivanja planiranih rezultata. Oni uključuju kreditne linije za mikrofinanciranje u Gruziji i Palestini.

U okviru 3. stupa EIB je dodanu vrijednost 52 projekata ocijenio s „visoka” ili „znatna” u trajanju danog roka dospijeca, što premašuje ono što je dostupno na lokalnim tržištima. EIB je dodanu vrijednost 10 projekata ocijenio s „umjerena”. U skladu s okvirom ReM, EIB je nastojao poboljšati tehničke aspekte izrade projekta, jačanjem dugoročne vrijednosti i učinkovitosti ulaganja i/ili podupiranjem nositelja projekata u učinkovitom oblikovanju projekata u pogledu instrumenata financiranja za 40 novih projekata od njih 62 s ocjenom dodane vrijednosti od „umjerena” do „visoka”.

Komisija će učinak i dodanu vrijednost financiranja u okviru mandata za vanjsko kreditiranje podrobnije ispitati u svojoj predstojećoj evaluaciji koju treba podnijeti do lipnja 2019., u skladu s člankom 20. Odluke o mandatu za vanjsko kreditiranje.

3.4. AKTIVIRANJA JAMSTVA EU-a

EIB je 2017. aktivirao nova jamstva na temelju jamstva EU-a kao posljedicu dospjelih nepodmirenih iznosa za sirijske državne zajmove. EIB je od 2012. do 2017. aktivirao jamstva u ukupnom iznosu od 365,3 milijuna EUR, od čega se 56,3 milijuna EUR odnosi na 2017., dok je preostala glavica za koju se potencijalno može aktivirati jamstvo potkraj 2017. iznosila 261,7 milijuna EUR⁸. Nastojanja oko naplate dospjelih nepodmirenih iznosa dosad nisu imala uspjeha.

EIB i Komisija sklopili su 2017. poseban sporazum o postupanju s EIB-ovim aktiviranjem jamstva od političkog rizika u pogledu zajma za privatni sektor danog Zračnoj luci Enfidha (Tunis). Obje su se strane dogovorile da će ravnomjerno podijeliti dospjelu nepodmirenu izloženost na temelju ugovora o zajmu, naknade, kazne za zakašnjelo plaćanje i obračunane kamate. Izloženost koja je iz toga proizašla za EU iznosi 33,35 milijuna EUR. U tijeku su aktivnosti oko naplate tih potraživanja.

4. SURADNJA EIB-A S DRUGIM PARTNERIMA

4.1. SURADNJA S KOMISIJOM

Suradnja EIB-a i Komisije o pitanjima povezanima s mandatom za vanjsko kreditiranje odvija se u kontekstu šireg partnerstva između tih dviju institucija, uključujući Europski fond za strateška ulaganja te instrumente za mješovito financiranje kojima se podupiru razvojne aktivnosti EIB-a i ostalih međunarodnih financijskih institucija izvan EU-a.

U Odluci o mandatu za vanjsko kreditiranje zahtijeva se da Komisija, ESVD i EIB surađuju i jačaju usklađenost EIB-ova vanjskog djelovanja s ciljevima vanjske politike EU-a radi postizanja što veće sinergije između EIB-ova financiranja i proračunskih sredstava EU-a. To

⁸ Iznosi su iskazani u protuvrijednosti u EUR prema stanju od 31. prosinca 2017. isključivo u okvirne svrhe. Plaćanje iznosa za koje su aktivirana jamstva provodi Komisija u novčanom iznosu.

se odvija uglavnom u obliku dijaloga te ranog savjetovanja o politikama, strategijama i projektima u pripremi. Memorandum o razumijevanju, koji je revidiran 2013., između Komisije, ESVD-a i EIB-a u pogledu suradnje i koordinacije u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje nastavlja se primjenjivati, primjerice, razmjenom informacija o projektima u pripremi i kontaktnih informacija.

Primjer je te suradnje smještanje ureda EIB-a u prostorima delegacija EU-a, kao što je slučaj s prvim stalnim uredom EIB-a u New Delhiju, koji je otvoren u ožujku 2017.

EIB je nastavio i s korištenjem potpore za mješovito financiranje koja se nudi u okviru plana EU-a za vanjska ulaganja (EIP). EIB-u su 2017. za provedbu u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje u 25 slučajeva odobrena bespovratna sredstva i rizični kapital koji se u potpunosti ili djelomično financiraju iz proračuna EU-a, u ukupnom iznosu od gotovo 144 milijuna EUR. Od toga je za korištenje osigurano 40 milijuna EUR u obliku tehničke pomoći, 89 milijuna EUR u obliku bespovratnih sredstava za ulaganja i 15 milijuna EUR u obliku rizičnog kapitala.

Osim toga, EIB je i jedan od provedbenih partnera za novo jamstvo EU-a koje se pruža u okviru Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR). Međutim, mandat za vanjsko kreditiranje i EFOR usmjereni su na poprilično različite vrste proizvoda, zajmoprimaca i zemljopisnih područja. Primjerice, EFOR ne obuhvaća zapadni Balkan dok mandat za vanjsko kreditiranje ne obuhvaća velike dijelove Afrike. Osim toga, proces odlučivanja o jamstvima EU-a koja se pružaju u okviru EFOR-a razlikuje se od sedmogodišnjeg jamstva koje se unaprijed daje EIB-u za mandat za vanjsko kreditiranje.

Mješovitim financiranjem potiču se snažniji odnosi sufinanciranja s drugim međunarodnim financijskim institucijama i usklađivanje s politikama i prioritetima EU-a u kontekstu svake predmetne zemlje. Osim toga, upravljačke strukture instrumenata EU-a za mješovito financiranje omogućuju i zahtijevaju blisku koordinaciju i suradnju s Komisijom, ESVD-om i drugim međunarodnim financijskim institucijama prije predstavljanja projekta za mješovito financiranje bespovratnim sredstvima i zajmovima EIB-a. To je bio jedan od razloga zbog kojih je Komisija svoj prijedlog o Europskom fondu za održivi razvoj plus (EFOR plus) u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju za razdoblje 2021.–2027.⁹ temeljila na upravljanju instrumentima EU-a za mješovito financiranje.

Komisija nastavlja aktivno surađivati s EIB-om u nizu područja politika, uključujući postupanja s politikom EIB-a prema izbjegavanju plaćanja poreza i nekooperativnim jurisdikcijama. U siječnju 2017. EIB je predstavio svoj privremeni pristup svojoj politici prema slabo reguliranim, netransparentnim i nekooperativnim jurisdikcijama („politika NCJ”) te prema porezno osjetljivim jurisdikcijama. Nakon donošenja Zaključaka Vijeća EU-a o „EU-ovu popisu nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe” 5. prosinca 2017. te izmijenjene Odluke o mandatu za vanjsko kreditiranje (2018/412) u kojoj se izričito upućuje na izbjegavanje plaćanja poreza¹⁰, EIB je u veljači 2019. ažurirao svoju politiku NCJ.

⁹ Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju, COM(2018) 460 final od 14. lipnja 2018.

¹⁰ Slično i u Uredbi o uspostavi Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR) ((EU) 2017/1601) i Uredbi o izmjeni uredba u pogledu Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU), ((EU) 2017/2396).

4.2. SURADNJA S EUROPSKIM OMBUDSMANOM

Memorandumom o razumijevanju koji je 2008. potpisan između EIB-a i Europskog ombudsmana utvrđuju se temelji za dvije faze mehanizma EIB-a za rješavanje pritužbi – unutarnja (EIB-CM) i vanjska (Ombudsman) – što je 2010. nakon opsežnog javnog savjetovanja odobrio upravni odbor EIB-a. Njime se postiže zajedničko razumijevanje svrhe te dosljednost primjene u njegovim unutarnjim i vanjskim dijelovima, uz posebnu usmjerenost na:

- postojanje učinkovita unutarnjeg mehanizma za pritužbe (EIB-CM) kojim se obrađuju pritužbe što ih EIB-u podnesu vanjske strane preko bilo koje poslovne jedinice EIB-a,
- kada je riječ o pritužbama koje se odnose na poslove izvan EU-a, uključujući vanjske mandate, Ombudsman se obvezuje sustavno se koristiti svojim ovlastima vlastite inicijative za rješavanje pritužbi u slučajevima kada podnositelj pritužbe nije ni građanin ni stanovnik Unije,
- područje primjene pregleda Ombudsmana, uz prihvaćanje EIB-CM-a kao predviđenog prethodnog pristupa.

Tijekom 2017. Ombudsman nije zaprimio nijednu pritužbu povezanu s aktivnostima EIB-a u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje.

EIB je krajem 2018. ažurirao svoju politiku o mehanizmu za pritužbe¹¹.

4.3. SURADNJA S MEĐUNARODNIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA

Suradnja EIB-a s ostalim međunarodnim financijskim institucijama uključuje dijalog o institucijskim pitanjima, horizontalne teme i tematska pitanja te uzajamno savjetovanje kao i pojačane oblike operativnog sufinanciranja i podjele posla. Dijalog među međunarodnim financijskim institucijama odvija se uglavnom u okviru povremenih sastanaka specijaliziranih radnih skupina na kojima se razmjenjuju primjeri najbolje prakse ili rješavaju konkretna pitanja.

Suradnja EIB-a i Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) nastavila se 2017. na temelju memoranduma o razumijevanju iz 2012. EIB i EBRD održali su i redovne sastanke kontaktne skupine radi razmjene stajališta o svojim planiranim operacijama u regijama u kojima oba djeluju. Osim toga, institucije su razmijenile i informacije o drugim temama od zajedničkog interesa te raspravljale o njima. Na dnevnom redu 12. takvog sastanka, koji je održan 13. studenoga 2017., bili su Prijedlog o zajedničkoj naknadi za mješovito financiranje, Strategija EBRD-a za gospodarsko uključivanje, Plan EU-a za vanjska ulaganja i Inicijativa za izgradnju otpornosti. EIB i EBRD sufinancirali su 11 projekata 2017., od čega su tri projekta sufinancirali i KfW i/ili AFD. Preostalih osam projekata, čiji su ukupni troškovi iznosili 1 milijardu EUR, ostvarili su korist od sufinanciranja sredstvima EIB-a i EBRD-a.

Memorandumom o razumijevanju koji je EIB potpisao s Azijskom infrastrukturnom investicijskom bankom (AIIB) u svibnju 2016. u Pekingu osigurava se okvir za odnose

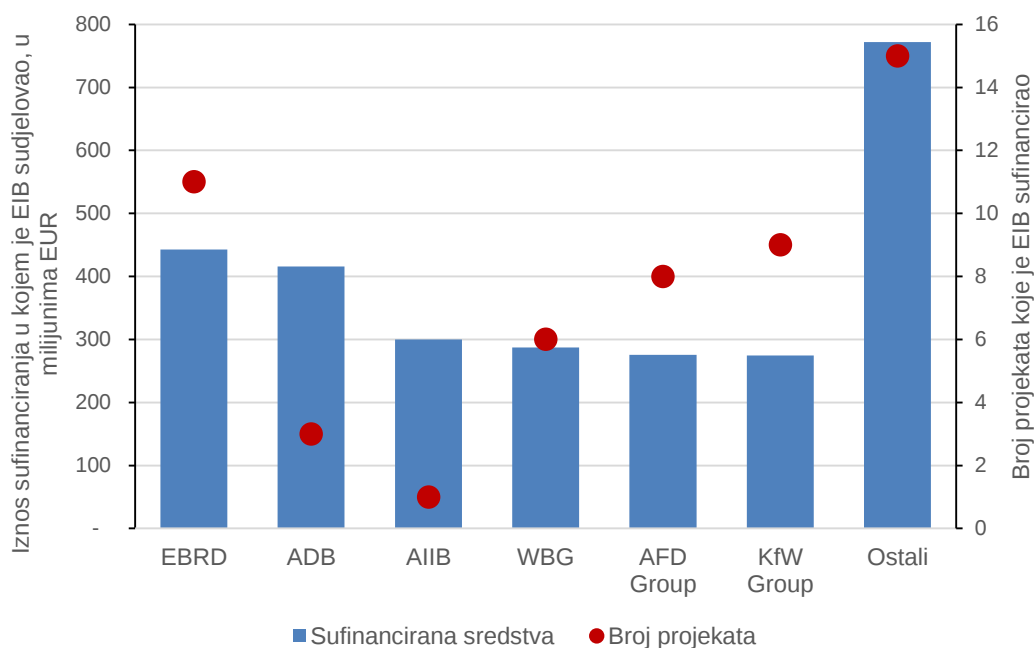
¹¹ <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>

između EIB-a i AIIB-a u područjima zajedničkog financiranja prihvatljivih operacija, razmjene znanja i uspostave redovitih sastanaka na visokoj razini. EIB-ova prva operacija sufinanciranja s AIIB-om provodi se u okviru projekta podzemne željeznice u Bangaloreu u Indiji. EIB je nastavio i suradnju s Azijskom razvojnom bankom (ADB) u okviru koje sufinancira ulaganja u trima projektima.

EIB surađuje i s razvojnim financijskim institucijama država članica EU-a. EIB je 2017., zajedno s Francuskom razvojnom agencijom (AFD), sufinancirao tri projekta u regijama obuhvaćenima mandatom za vanjsko kreditiranje čiji su ukupni troškovi iznosili više od 1,2 milijarde EUR. EIB je, zajedno s njemačkom Grupom KfW, sufinancirao četiri projekta čiji su ukupni troškovi iznosili 1,5 milijardi EUR. EIB je, zajedno s KfW-om i AFD-om, sufinancirao još pet projekata čiji su ukupni troškovi iznosili gotovo 1,9 milijardi EUR. Osim toga, EIB, AFD i KfW blisko surađuju i u kontekstu Inicijative o uzajamnom povjerenju (MRI). MRI je pokrenut 2013., a njime se predviđa da se tri partnera u okviru MRI-ja oslanjaju na to da jedan od njih provodi određene zadaće, npr. neke od dubinskih analiza projekata ili nadzor nad nabavom. Nositelji projekata cijene pojednostavnjene postupke koji su rezultat toga. Tijela za upravljanje i odlučivanje partnera u okviru MRI-ja upoznala su se s dokumentima koje je pripremila druga institucija, a koje oni upotrebljavaju za vlastite odluke.

Na grafikonu u nastavku daje se pregled iznosa sufinanciranja na koje su se, zajedno s ulaganjima EIB-a, obvezale druge međunarodne financijske institucije ili nacionalne razvojne financijske institucije.

Grafikon 4.: Sredstva međunarodnih financijskih institucija i razvojnih financijskih institucija kojima se sufinanciraju projekti EIB-a potpisani 2017.

Osim brojnih radnih skupina i inicijativa koje obuhvaćaju širok raspon pitanja (klime, infrastrukturu, financije, rizik, mjerenje rezultata, *ex post* evaluacije, upravljanje dugom itd.), postoji i suradnja među multilateralnim razvojnim bankama (MDB) na najvišoj institucijskoj razini. Rasprave na najvišoj razini među MDB-ovima 2017. su bile usmjerene na pitanje kako

zajednički pojačati potporu MDB-ova klimatskoj politici i kako pridonijeti ciljevima održivog razvoja. Zajednički rad MDB-ova na nizu globalnih problema pojačao se tijekom 2017. kao posljedica promjena u globalnim kretanjima i rastućih prijetnji multilateralizmu. Budući da se zalažu za međunarodne okvire koji su uspostavljeni na temelju ciljeva održivog razvoja i Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama, MDB-ovi su surađivali na širenju aktivnosti suradnje u području održive infrastrukture, klimatske politike i migracija. Rad na klimatskoj politici nastavio se u okviru priprema za 23. Konferenciju stranaka (COP 23) Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime te na sastanku na vrhu „Jedan planet” koji je održan u Parizu u prosincu 2017. Nakon humanitarnog sastanka na vrhu u Istanbulu 2016. MDB-ovi surađuju u području teme migracija tako što sudjeluju u radnoj skupini za migracije i prisilno raseljavanje. Ta je suradnja još dodatno proširena 2017. kada su, kao odgovor na raniji zahtjev skupine G7, EIB i Grupa Svjetske banke zajednički predložili uspostavljanje platforme za suradnju u području gospodarskih migracija i prisilnog raseljavanja.

EIB je nastavio i s jačanjem svojih veza sa sustavom Ujedinjenih naroda (UN) na temelju memoranduma o razumijevanju koji su potpisani s Organizacijom UN-a za industrijski razvoj (UNIDO), Međunarodnim fondom za poljoprivredni razvoj (IFAD) i Organizacijom za hranu i poljoprivredu UN-a (FAO). U listopadu 2016. EIB i Program UN-a za razvoj (UNDP) potpisali su memorandum o razumijevanju. To partnerstvo tematski je usmjereno na odgovor na klimatske promjene, reagiranje na krizne situacije i situacije nakon krize, migracijsku krizu, promicanje uključivih tržišta i poduzetništva te otvaranje novih radnih mjesta. Zahvaljujući partnerstvu EIB-a i UNDP-a i na temelju njihove suradnje na projektima u Armeniji, Gruziji i Ukrajini te osobito na pilot-projektu koji je UNDP provodio u Erevanu, 2017. je omogućeno dobivanje novog izvora financiranja za borbu protiv klimatskih promjena, tj. Zelenog klimatskog fonda (GCF), radi potpore povećanju ulaganja u energetske učinkovitu obnovu zgrada u Armeniji i smanjivanju rizika povezanih s njom.